

ORGANİZE SUÇUN TEMELLERİ VE ANILAN SUÇLA MÜCADELENİN ÖZEL ZORLUKLARI

Hasan DURSUN *

Bu makalenin başlığı, bilinçli olarak, mafyanın temelleri olarak değil, organize suçun temelleri olarak seçilmiştir. Bazı kimseler, organize suç kavramından yalnızca mafyayı anlamaktadır. Halbuki mafya, organize suç gruplarının bir türüdür. Hatta, aşağıda ayrıntılı olarak görüleceği üzere, bazı yazarlar, mafyayı organize suç grubunun bir çeşidi olarak kabul etmemekte, onun bir davranış tarzı olduğunu savunmaktadır. Bu açıdan, mafyanın ne olduğu hâlâ gizemini korumaktadır.

Bu makalede, önce geleneksel organize suçun doğum yeri olan İtalya'daki tarihçesi incelenecek, daha sonra ise organize suç gruplarının İtalya'daki güncel faaliyetleri üzerinde durulacak ve Amerika açısından da hâlâ gizem taşıyan mafyanın, Amerika'daki kökeni üzerinde durulacaktır. Mafyanın Amerika'daki kökeni üzerinde durulmasının nedeni, özellikle XX. yüzyılın başlarında, bir kısım İtalyan organize suç grubu mensuplarının Amerika'ya göç ettiği savıdır. Son kısımda ise, organize suç gruplarının atası sayılan Sicilya mafyasının örf ve âdetlerinden, bir başka deyişle, töresinden bahsedilecek ve organize suçla mücadelede karşılaşılan özel zorluklara temas edilecektir.

I. GELENEKSEL ORGANİZE SUÇUN İTALYA'DAKİ TARİHÇESİ

Geleneksel organize suçun kökenini incelemek isteyen bir kimsenin, Güney İtalya, daha somut bir deyişle, Batı Sicilya, Napoli ve Calabria bölgesindeki gelişmeleri öğrenmesi gerekmektedir.

* DPT Uzmanı. Makalede ileri sürülen fikirler DPT'yi bağlamaz. Yazarın kişisel görüşleridir

Coğrafi bir haritadan da kolaylıkla görüleceği üzere Sicilya adası, Akdeniz'de bulunmakta ve Messina Boğazı ile İtalya'dan ayrılmaktadır. Sicilya'nın, İtalya'dan farklı, kendine özgü bir tarih ve kültür yapısı bulunmaktadır. Anılan ada, 1860 yılına kadar Yunanlılar, Romalılar, Bizanslılar, Araplar, Normanlar, Almanlar ve İspanyollar tarafından yönetilmiştir. Sicilya Adası ve diğer Güney İtalya bölgeleri, binlerce yıl, birbiri ardına anılan bölgelere hâkim olan yabancılar tarafından ekonomik, sosyal ve siyasi baskılara maruz bırakılmış ve sömürülmüştür. Ancak, 1860 yılında yapılan bir devrimle, Güney bölgeleri İtalya ile birleşmiş, böylece yabancı hâkimiyeti sona erdirilmiştir. Bununla birlikte, Sicilya ve diğer Güney İtalya bölgeleri insanı için çok az şey değişmiş, bu bölgede tarımla uğraşan ve "contadini" olarak adlandırılan çiftçiler, devrimden sonra yabancılar yerine, İtalyanlar tarafından baskı altına alınmıştır. Birleşmeden sonra, yeni İtalya devletinin siyasi temelini, kuzeyin sanayileşmiş burjuvazileri ile güneyin toprak sahibi aristokratları arasındaki bir birliklilik oluşturmuştur. Kuzeyliler, Sicilya adasına yönelik bir vergi politikası geliştirmişler ve anılan adanın tarım kesiminden toplanan vergi, kuzeyde yatırıma dönüştürülmüştür. Güney İtalya'nın toprak aristokratları, Napoli, Palermo hatta Kuzey İtalya bölgelerinde yaşamayı tercih etmişler, yokluklarında topraklarını ve siyasi menfaatlerini korumak için daha sonraları "mafia" olarak adlandırılacak kimseleri istihdam etmişlerdir (Abadinsky, 1991: 9).

Güney İtalya'da yaşanan deneyimler, düşman bir ortam içerisinde ayakta kalmayı sağlamaya yönelik tedbirleri içeren bir kültürün doğmasına yol açmıştır. Bu kültür, yalnızca kan bağına dayanan aileyi güvenilir bir öge olarak kabul etmiş; ne hükümet ne de kilise, kendisine güvenilebilecek varlıklar olarak kabul edilmiştir. Gambino, o dönemdeki tipik bir Güney İtalyan ailesini şu şekilde anlatmaktadır:

"Bir kimsenin kendisine kan bağı ile bağlı olan bütün yakınları, aile kavramı içerisinde girmektedir. O kimsenin kendisine kan bağı ile bağlı olan yakınının uzakta olması, aile elemanı olmasına engel teşkil etmez. Aile, o kimsenin baba tarafından bütün soyunu kapsayacak şekilde genişletilmesidir. Bir başka deyişle aile, genişletilmiş bir kabile anlamına gelmektedir. Oluşturulan aile geleneği, kutsallık vasfı verilen bir babalık kavramıyla bütünleştirilmiş, baba sıfatını alan kimseye, yabancıları da aileye dahil etme yetkisi verilmiştir. Ancak aileye yabancı sıfatıyla katılan kimseler, ne kadar önemli işler yaparsa yapsın, tam üye sıfatını kazanamamışlardır. Aile babası sıfatını alan kimse, aile bünyesinde oluşan bütün uyuşmazlıkları çözmüştür. Aile, hiyerarşik bir şekilde organize olmuş, babanın himayesinde bulunan bütün kimselerin, babaya karşı mutlak bir

itaat gösterme yükümlülüğü altında olduğu kabul edilmiştir." (Abadinsky, 1991: 9).

Barzini ise, o zamanki tipik bir Güney İtalyan ailesinin dinamik niteliğini şu şekilde açıklamaktadır: "Aile, güce ulaşabilmek için kendi fertlerini zengin ve saygın bir konuma getirmek durumundadır. Aile elemanları arı gibi çalışmalı, birbirine kenetlenmeli ve böylece diğer insanlar o aileye karşı bir korku duymalıdır. Aile, uygun görülen evliliklerle genişlemekte, kendisi ile eşit statüye sahip diğer ailelerle işbirliğine gitmekte, kendisinden güçlü aileye bağlılık sunmakta, zayıf aile üzerinde ise hâkimiyet kurmaktadır. Aile fertlerinden birisi, dışarıdaki kimse veya kimselere karşı fiziksel güç kullanırsa, o aile tarafından ödüllendirilmekte ve ailenin güçlü ve kuvvetli elemanları, aile içerisinde önemli statülere kavuşmaktadır." (Abadinsky, 1991: 10).

Aşağıda daha ayrıntılı olarak görüleceği üzere, Güney İtalyanların, Kuzey İtalyanlara karşı duyduğu nefret yüzünden, Güney İtalya bölgelerinde yeni bir töre de geliştirilmiştir. Özellikle, Güney İtalya'nın Sicilya Adası'nda, Napoli'de ve Calabria bölgesinde oluşturulan töre, mertlik (omerta) anlayışı üzerine oturtulmuştur. Anılan anlayış, kamu yöneticileriyle işbirliğine gitmeyi reddetmekte, zor durumda kalan kişinin sabır göstererek o zor duruma katlanmasını istemekte ve aileye karşı bir suç işlendiğinde, hatta en ufak bir yanlış davranış sergilendiğinde, sonucu ne olursa olsun, ne kadar zaman alırsa alsın, intikam alınması (vendetta) esasını benimsemiştir. İşte Güney İtalya'da doğan meşhur "gizli toplum" anlayışı, anlatılan tarihi ve kültürel gelişmelerin sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Abadinsky, 1991: 10). Aşağıda, İtalya'da doğan organize suç grupları anlatılacaktır. Kuşkusuz bu gruplar üzerinde içeriği en çok tartışılan ve üzerinde en çok durulan, mafyadır. Bu açıdan ilk önce mafya üzerinde durulacaktır.

1. Mafya

Norman Lewis'e göre mafya, Arapça "mafia" kelimesinden türetilmiş olup, "sığınılacak yer" anlamını taşır. Lewis, görüşünü birtakım tarihi gerçeklerle desteklemektedir. Lewis'e göre, XI. yüzyılda Sicilya Adası, anılan adaya hâkim olan ve göreceli olarak, daha medeni bir toplum olan Sarecenler'in (Arap asıllı) elinden alınmasıyla sonuçlanan bir Norman işgaline uğramıştır. Norman işgalinden önce adada bulunan Araplar, Sicilyalılara, sulama tekniklerini ve tarımı öğretmişlerdir. Arapların, Sicilya adasını

yönettiği dönem, başka kavimlerin anılan adayı yönettikleri dönemlerle kıyaslanamayacak derecede, Sicilya halkına çok fazla ekonomik fayda sağlamıştır. Ayrıca Araplar, ada halkına, diğer kavimlere oranla, daha merhametli davranmışlardır. Lewis'e göre, Sicilya Adası, Araplar tarafından yönetilmeye devam etseydi anılan adanın ekonomik durumu ve medeniyet seviyesi İspanya'nın seviyesine ulaşabilirdi. Yine Lewis, Normanların işgalinden sonra Sicilya'nın, feodalizmin isli karanlığına tekrar döndürüldüğünü, adada tarım yapan çoğu küçük çiftçi Arapların topraklarında köle konumuna düştüğünü ifade etmektedir. Lewis, köle konumuna düşen bazı Arapların, Mafya'ya kaçtığını ifade etmektedir (Abadinsky, 1991: 10).

Barzini ise, mafya ile Mafya'nın farklı olduğunu ifade etmektedir. Yazara göre, küçük harfle yazılan mafya, suçlu veya suçsuz bütün Sicilyalılar tarafından paylaşılan bir düşünce kalıbını, hayat tarzını, kısaca töreyi ifade eder. Anılan töreye göre insanlar, birbirlerine yardım eli uzatmalı, arkadaşı haksız, düşmanı haklı olsa bile arkadaşının yanında yer almalı, neye mal olursa olsun her insan, şerefini korumalı ve en ufak bir yanlış veya saldırıya karşılık vermelidir. İnsanlar sır tutmalı ve kamu otoriteleri ile hukuka karşı ihtiyatla yaklaşmalıdır. Bu kuralları kabul etmeyen herhangi bir kimse, kendisini Sicilyalı olarak görmemelidir. Barzini'ye göre, büyük harfle yazılan mafya ise, dünya çapında meşhur bir yasadışı organizasyondur. Anılan organizasyon, hiyerarşik yapısı, yazılı kuralları, genel merkezi, yönetici sınıfı ve tartışılmaz bir başı bulunan, sıkı bir şekilde örgütlenmiş bir organizasyon değildir. Daha çok kovandaki arıların birlikteliği gibi, kendiliğinden doğan bir oluşumdur. Yazara göre mafya organizasyonu, lider bir kişi ile o kişiye herhangi bir şekilde bağlı olma zorunluluğu olmayan diğer insanların oluşturduğu heterojen, gevşek yapı- lı, grup insanların bilinçsiz bir şekilde oluşturulmuş kurallara uyduğu, her bir grubun gücü oranında bağımsızlık ve hâkimiyet kazandığı, grup insanların iradelerini kendi liderine devrettiği ve her bir grubun kendi ilkel adaletini dağıttığı bir organizasyon olarak açıklanabilir. Yazar, mafya gruplarının, ancak istisnai durumlarda birleşerek gevşek yapı- lı bir konfederasyon haline geldiğini ifade etmektedir. Ayrıca yazar, büyük harfle yazılan mafya ile küçük harfle yazılan mafya arasında yakın bir ilişki olduğunu, mafya adlı teşekkülün, mafya anlayışı temelinden ilham alarak doğduğunu savunmaktadır (*Organized Crime: The Code and Its Functions*, U. S. President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice, 1967, Radzinowicz-Wolfgang, p. 348).

Abadinsky, mafyanın oluşumunu tarihsel olarak şu şekilde açıklamak-

tadır: "Güney İtalya'da arazileri olan, ancak göç ettiği için arazilerini işleyemeyecek durumda olan arazi sahipleri "güçlü adam" imajına sahip olan yöneticilere "gabelloto" arazilerini kiralamışlardır. Gabelloto denilen bu yöneticiler, kiraladıkları araziye, arazide çalıştırdıkları insanlara karşı zalimane bir tutum takınarak yönetmişlerdir. Yöneticiye, ailesi (famiglia), yöneticinin arkadaşları (amici) ve silahlı muhafızlar (campieri) yardım etmişlerdir. Campieri olarak adlandırılan silahlı muhafızların tutulmasının nedeni, anılan muhafızların kolaylıkla silahına davranabilecek bir yapıda olmaları ve bu yüzden insanların onlara karşı korkuya dayanan bir saygı göstermeleridir. Yöneticiler, kıt olan tarım arazilerinin ne kadarlık bir kısmını, hangi rençperin işleyeceğini belirlemişler ve kamu makamları ile rençperler arasında aracılık da yapmışlardır. Yöneticiler, anılan aracılık görevini yürütürken, rençperlere karşı zor kullanmaktan da kaçınmamışlardır. Gabelloto olarak adlandırılan yönetici, mafya başı (capomafioso) olarak adlandırılmış, anılan yönetici, ailesi, arkadaşları ve silahlı muhafızları ile bir bütün oluşturarak mafya olarak adlandırılan teşekküller oluşturmuşlardır (Abadinsky, 1991: 11-12).

Mafya başları, genellikle muhafazakâr bir kimliğe sahip olsalar da hukuksuz Sicilya toplumuna bir düzen getirmiş ve ilkel nitelikte de olsa adalet dağıtmıştır. Mafya başlarına Sicilya toplumu göz yummakla kalmamış, anılan kimseye, devletten daha adil bir adalet dağıttığı inancıyla çok büyük saygı da duyulmuştur. Mafya gruplarının dışında bulunan kimseler, mafya olgusunu endişe ile izlemiş, hükümetler de anılan olgudan korkmaya başlamıştır. Hükümetler ve mafya dışındaki insanların bu tutumu sonucu, mafya adlı suç teşekküllerinin oluşturulduğu şeklinde, insanlarda yaygın bir inanç da doğmuştur (Abadinsky, 1991: 12).

Bazı yazarlar, örneğin Hess, mafyanın bir organizasyon veya gizli bir toplum olduğu fikrini kabul etmemekte, onun bir iş yapma yöntemi olduğunu savunsa da, kanımca, mafyanın organizasyon boyutunun bulunduğu yadsınamaz bir gerçekliktir. Gerçekten de mafya gruplarının içerisinde liderlik konumunda bulunan mafya başları (capomafioso), kendi aralarında "cosca" diye adlandırılan bir birlik oluşturmuştur. Mafya başlarından oluşan "cosca", kendisini oluşturan mafya başlarının amaçlarına ulaşabilmesi için birbirlerini desteklemesi esaslı üzerine kurulmuş, küçük bir klik niteliğindedir. Arlacchi ise tipik bir "cosca"nın genellikle sayıları on beşle yirmi arasında değişen mafya başlarından oluştuğunu ve "cosca" içerisinde, birbirlerine kan bağı ile akraba olan dört veya beş kişinin çok önemli bir konumda bulunduğunu ifade etmektedir. Blok ise, bir mafya başının anlık bir resmi işlem ile "cosca" üyesi olamayacağını, ancak çeşitli

aşamalardan geçerek üye olabileceğini ifade etmektedir. Block, "cosca"nın katı bir örgütsel yapısının olmadığını, onun mafya başlarının arkadaşlarından oluşan basit bir yapıya sahip olduğunu ifade etmektedir. Blok, ilave olarak, "cosca" üyelerinin nitelikli insanlardan oluştuğunu da ifade etmektedir (Abadinsky, 1991: 13).

Hobsbawn, "cosca" içerisinde, 1870'li yıllardan itibaren standart törelerin geliştiğini ifade etmektedir. Yazara göre, mafya başının sıfatı, "cosca"ya katıldığı zaman, yapay bir akrabalık geleneğine dayanan ve "comparatico" olarak adlandırılan bir törenle "compadre" olarak değişmektedir. Yazar, o dönemlerde Sicilya'nın büyük köylerinde iki olmak üzere, her köyde asgari bir "cosca"nın bulunduğunu, "cosca"ların birleşimiyle de mafyanın oluştuğunu ifade etmektedir (Abadinsky, 1991: 13).

Barzini, Mafyayı oluşturan dört seviyeli örgütsel yapıyı şu şekilde açıklamaktadır: Mafyanın çekirdeğini oluşturan ilk birim ailedir. Bazı aileler, aile başı (padrino) ölünce onun yerine, en yaşlı erkek evladın geçmesi esasını benimsemiştir. İkinci seviye, ailelerin birleşmesinden meydana gelen "cosca" adlı birliktir ki, anılan birlik içerisinde bir aile ve onun başı (padrino) en üst konumda bulunmaktadır. Üçüncü düzeyde ise, "cosca" adlı birliklerin oluşturduğu "consorteria" adlı bir nevi federasyon olarak adlandırılacak bir birlik bulunmaktadır ki, anılan federasyon içerisinde bir "cosca" ve onun başı en üst konumdadır. Anılan federasyonun başı "capo di tutti capi" (patronların patronu) olarak adlandırılmaktadır. Hangi "cosca" daha güçlü, daha fazla adama, arkadaşına, paraya ve yüksek vasıflı muhafızlara sahipse, federasyonun başı o olur. Sicilya bölgesinde bulunan bütün federasyonlar ise "onerate societa" denilen mafyayı oluşturur. Yazara göre, bir çeşit dayanışma anlayışı, mafyayı oluşturan bütün seviyedeki grupların başlarını birbirine bağlar. Mafya içerisinde yer alan bir grubun başı, diğer bir grup başının yardım istediği durumda, o grup başını tanımaya bile ona her türlü desteği vermek zorundadır (Abadinsky, 1991: 13-14).

Barzini'ye göre, mafyayı oluşturan her seviyedeki organizasyonda, o organizasyonun başını oluşturan kimse, kendi mensuplarından saygı bekler. Zaten o organizasyonun başında bulunan kimse, saygıya layık kimse (uomo di rispetto) olarak anılır. Cesare Mori, mafyada geçerli olan saygı anlayışını şu şekilde ifade etmektedir: "Mafyayı oluşturan çeşitli seviyedeki organizasyonların başlarında bulunan kimselerin yalnızca kişilikleri değil, söz konusu başların işine yarayan ve sevip koruması altına aldığı şeyler de tam bir dokunulmazlık kazanmakta ve imtiyaz hakkına sahip bulunmaktadır. Mafyayı oluşturan herhangi bir seviyedeki organizasyonun mensubu, bağlı olduğu organizasyonun kötü gördüğü işleri

yaparsa, o organizasyonu terk etmek zorunda bulunmakta ve o organizasyonun sağladığı güvenlik şemsiyesinden mahrum kalmaktadır. Saygıya layık bir kimse olarak görülen ve mafya içerisinde yer alan herhangi bir seviyedeki organizasyonun başı (mafioso), devletin sağlayamadığı veya sağlamada isteksiz olduğu güvenlik hizmetini sağlamış, ayrıca, yoksul insanların avukat tutmaya mali açıdan gücünün yetmediği veya yargıdan istenilen adaletin sosyal içerik taşıdığı hallerde (örneğin, bir kızı hamile bırakan kimsenin evlenmeyi reddetmesi durumunda) mahkemelerden daha iyi olarak adalet dağıtmışlardır. Buna ilave olarak, mafya bünyesindeki organizasyonların başları, adil karar vermişler ve ayrıca, kararlarını nihai ve hızlı bir şekilde vererek çabuk bir şekilde sonuçlandırmışlardır." (Abadinsky, 1991: 14).

Servadio'ya göre, Sicilya'nın İtalya ile birleştiği zaman yapılan ulusal parlamento seçimleri, mafyanın gücünün artması bakımından çok önemli bir kilometre taşı oluşturur. Servadio, bu konuda şunları söylemektedir: "O dönemde İtalya'da yapılan seçimlerde, halkın yaklaşık %1'i oy kullanma hakkına sahipti. Oy kullanma hakkına sahip olanlarıysa, genellikle arazi sahipleri ve yöneticiler (mafioso) oluşturmaktaydı. Seçim sonuçları hakkında en ufak bir kuşkuyla düşüldüğü durumlarda izlenen yıldırma politikası oldukça etkili olmaktadır. 1861 Ocak'ının ilk günlerinde yapılan ulusal parlamento seçimlerinde, mafyanın kendine özgü taktiklerinin her çeşidi kullanılmıştır. Roma'da bulunan siyasiler, seçimleri güdümleri altına almadaki hünerleri nedeniyle mafyaya büyük önem ve itibar vermişlerdir." Lewis ise, Sicilya'daki seçimleri belirleyen temel gücün mafya olduğunu ve hükümetlerin bu olguyu kabul ederek gerçekçi davranışlarını belirtmektedir. Abadinsky, mafyanın Sicilya'daki gücünün İtalya'da faşist devletin kurulması ve Benito Mussolini'nin yükselişine kadar daima en üst seviyede kaldığını ifade etmektedir (Abadinsky, 1991: 14).

1.1. Mussolini ve Mafya

Mussoli'nin 1920'lerde yükselişi, mafya ile İtalyan-Amerikan organize suçları açısından çok önemli sonuçlar doğurmuştur. Başlangıçta güney İtalyanlar, faşizme karşı çıkmışlardı. Ancak güneyliler, faşistlerin ulusal gücün önemli bir kısmını elde edeceğini hissedince, bir gecede faşist olmuştur. Reece, 1922 yılından hemen sonra mafyanın, az veya çok, faşizme destek verdiğini ifade etmektedir. Yazara göre, Mafyanın bünyesindeki çeşitli seviyedeki organizasyonların başı olan kimseler (mafioso), eğer kendilerinin çok fazla sabıkası yoksa veya okuma yazma biliyorlarsa kişi-

sel olarak Faşist Parti'nin yerel teşkilatlarına girmişler ve yerel teşkilatlarda çok önemli pozisyonlara gelmişlerdir. Reece, mafyanın ileri gelenlerinin faşizme destek vermelerinin nedenini, anılan kimselerin mal, menfaat ve saygınlıklarını koruma dürtüsü ile sosyal ve siyasi saygınlığa ulaşma isteği olarak açıklamaktadır. Mafyanın, seçimlerde Sicilya bölgesi üzerindeki etkisi, 1922 ve 1924 seçimleri kıyaslanınca, açık bir şekilde görülmektedir. 1922 seçimlerinde Sicilya bölgesinde Faşist Parti hiç milletvekili kazanmazken, 1924 seçimlerinde Sicilya bölgesinin toplam 57 milletvekilinin 38'ini, Faşist Parti kazanmıştır (Abadinsky, 1991: 15).

Mussolini 1924 yılında Sicilya bölgesini ziyaret etmiş, mafya başı ve bir yörenin Belediye Başkanı Don Ciccio Cuccia ile tanıştırılmıştır. Anılan Belediye Başkanı, Mussolini ile bir seyahate katılmış ve kendilerine çok sayıda polis eşlik etmiştir. Cuccia, bu duruma çok sınırlanmış ve kendisinin olduğu bir yerde polise gerek bulunmadığını, güvenliği kendisinin sağlayacağını belirterek Mussolini'ye, polis şefinin görevden alınmasını teklif etmiştir. Mussolini'nin, polis şefinin görevden alınması teklifini reddetmesi üzerine Cuccia, daha sonra, Mussolini'nin konuşma yaptığı alana kimsenin girmemesini sağlamış, sadece yirmi tane zihinsel özürlü, tek bacağı olmayan dilenciler, ayakkabı boyacıları ve piyango bileti satanların girmesine müsaade etmiştir (Abadinsky, 1991: 15).

Totaliter bir rejim, kontrolü altında olmayan bir gücün bulunmasına hoş bakamayacağından, Mussolini, mafyanın kökünü kazımak için bir dizi girişimlerde bulunmuştur. Duggan ise, Mussolini'nin Sicilya bölgesine müdahale etmesinin temel nedenini, bir grup savaş gazisinin anılan bölgede devlet hâkimiyeti olmamasının, devlet yönetimi açısından çok ciddi sorunlar doğuracağı şeklinde devamlı olarak Mussolini'ye yaptıkları telkine bağlamaktadır. Mussolini'nin 1925 seçimlerini iptal etmesiyle, mafya, hükümetlerle işbirliğini sağlamada ve faaliyetlerine dokunulmazlık kazandırmada elinde en büyük koz olan seçim silahını kaybetmiştir. Lewis'e göre, Mussolini'nin Sicilya'ya müdahale etmesinin nedenini, mafyaya gözdağı verilmek istenmesi teşkil eder. Lewis, mafyaya gözdağı verebilmek için faşist mahkemelerin, keyfi bir şekilde mafya elemanlarını hapse attığını ifade etmektedir. Lewis'e göre, Mussolini, mahkemelerin mahkûmiyet kararını gerekçe göstererek kıdemli bir polis görevlisi olan Mori'yi açıl polis gücü yetkisiyle donatarak Mafya üzerine salmıştır (Abadinsky, 1991: 15).

Mori, mafyayı Sicilya'dan temizleme amacıyla özel bir kuvvet oluşturmuş ve görev yaptığı yerlerde yoğun bir zulüm uygulamıştır. Birçok mafya başı hapse atılmış, bir kısmı ise öldürülmüş veya işkenceye maruz bırakılmıştır. Ayrıca, birçok sol görüşlü insanlar da zaman zaman mafya

başı olarak adlandırılmış ve cezalandırılmıştır. Bunun yanında, birçok arazi sahibi de Mori'ye arazilerini yönetmek üzere görevlendirdikleri ve mafya başı olarak adlandırılan yöneticiler (gabeloto) hakkında önemli bilgiler vermişlerdir. Arazi sahiplerinin Mori'ye bilgi vermelerinin nedenini, yeni rejimin, arazilerinde çalışan rençperlere karşı haklarını, "gabeloto"lardan daha iyi ve ucuz bir şekilde koruyacağı düşüncesi teşkil eder (Abadinsky, 1991: 15-16).

Mori, Sicilya'nın köylerini de dolaşmış ve soruşturma sırasında işkenceye başvurmaktan çekinmeyerek, yukarıda bahsedilen Don Ciccio da dahil, yüzlerce mafya başını tutuklamıştır. Mori, arazilerde yönetici olmak için sabıkasızlık şartını getirmiş ve 1928 yılında, Sicilya'da mafyanın kökünün kazındığını açıklamıştır. Bununla birlikte, 1941 yılında, mafya varlığını yeniden hissettirmeye başlamıştır. İkinci Dünya savaşı sonunda Mori, müttefik devletlerin görevlileri tarafından sorguya tutulmuş, anılan sorguda Mori, şunları söylemiştir: "Emrimde olan birkaç bin kişilik sınırsız bir polis gücüyle mafyayı yeraltına sürdüğüm doğrudur. Ancak, mafya olgusu Sicilya insanının kanuna işlediğinden dolayı, kanlarından söküp atamadım." (Abadinsky, 1991: 16). Kanımca bu açıklamasıyla, Mori, mafyanın bir organizasyon değil bir yaşam tarzı olduğuna inanmaktadır.

Mori tarafından Mafyaya karşı verilen mücadele sonucu, Sicilya'da bulunan bazı güçlü mafya başları Amerika'ya kaçmıştır. Bununla birlikte Chubb, faşizm döneminde gizli kalmış birçok mafya patronunun rejim içerisinde çok önemli mevkilere getirildiğini ve faşistlerin, mafyanın yerdiği ekonomik ve sosyal şartları değiştirmede başarısız olduklarını iddia etmektedir. Yazarın görüşünün dayanağını, faşizmin yıkılır yıkılmaz mafyanın tekrar ortaya çıkması gerçeği oluşturmaktadır. Bu arada son olarak, 1943 yılında müttefik devletlerin İtalya'ya girmeleri sonucu, birçok Mafya başının özgürlüğe kavuştuğunu hatırlatmak yerinde olacaktır (Abadinsky, 1991: 16).

1.2. Yeni Mafya

İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra, mafya, Sicilya'da yeniden faaliyet göstermeye başlamıştır. Yerel yönetimlerdeki lider kadrosu boşluğu, eski mafya başları tarafından doldurulmuştur. Taşrada yaşayan insanlar; eski mafya başlarına saygı göstermekle kalmamış, anılan kimselelerin, Mori'nin yaptığı operasyonlar sonucu mağdur olduğuna da inanmışlardır. Bu ortamı fırsat bilen eski mafya başları, faşizme karşı kampanya yürütmeye başlamışlardır (Abadinsky, 1991: 205-206).

Eski mafya ile yeni mafya arasında görünüş yönünden büyük farklar bulunmaktadır. Eski tip mafyanın liderleri zengin olmalarına rağmen, giyimleri ve konuşma tarzlarında abartıya kaçmaz ve mütevazı bir yaşam sürerdi. Örneğin, 1954 yılında, İtalya'da eceliyle ölen eski tip mafyanın son temsilcisi Don Calo'nun milyonlarca dolar değerinde serveti bulunmasına rağmen, görünüşü bir çiftçiden farksızdı. Yeni mafya elemanları, Amerikan gangsterlerini taklit ederek açık, parlak renkli ve pahalı elbiseler giymektedir. Amerika'da gangsterlik yaptığı için sınır dışı edilen İtalyan kökenliler, Sicilya'ya giderek mafya içerisinde çok önemli görevlere gelmişler, haliyle, Amerikan gangsterlerinin giyim kültürünü Sicilya'ya taşımışlardır (Abadinsky, 1991: 206).

Eski mafya ile yeni mafya arasında, amaç ve oturma yeri bakımından da farklılıklar bulunmaktadır. Arlacchi'nin de isabetli olarak belirttiği üzere, eski mafyanın temel amacı, kendisine saygı duyulmasını sağlayacak güç elde etmektir. Bununla birlikte, yeni mafyanın temel hedefi zenginliğe ulaşmaktır. Yeni mafya, gücü, zenginliğe ulaşmanın bir aracı olarak görmektedir. Yine, yeni mafya, eski mafya gibi kırsal bölgelerde oturmamakta, İtalya'nın Palermo bölgesinde ve etrafındaki kentlerde oturmaktadır (Abadinsky, 1991: 206).

Arlacchi'ye göre yeni mafya, değişen Güney İtalya'nın bir yansımasıdır. Yazara göre, modernleşme ve kamu istihdamının yaygınlaşması, Güney İtalya'daki feodal yapıyı kırmış ve insanlar, artık isme veya şöhrete değil, zenginliğe itibar etmeye başlamışlardır. Yazar, eski mafyanın zenginlik yerine gücü amaç haline getirdiğini, zenginliği ise mafya başının sahip olması gereken özelliklerden biri olarak kabul ettiğini; halbuki, 1960 yılından itibaren yeni mafyanın tek başına zenginliği bir amaç olarak gördüğünü ifade etmektedir. Yazara göre, yeni tip mafya, aile şeref ve haysiyetini koruma yolunda değil, ailenin zengin olması yolunda şiddet kullanmaya başlamıştır. Yeni mafya, zenginliğe sahip olmakla şeref ve haysiyetin kendiliğinden kazanılacağına inanmıştır. Son olarak yazar, yeni mafyanın ekonomik kazanç sağlama doğrultusunda faaliyet göstermesi nedeniyle, toplumdaki eski saygınlığını yitirdiğini ve marjinal hale geldiğini ifade etmekte; mafya elemanlarının, marjinal insanların (örneğin kapitalizmin ilk yıllarında Yahudilerin) düşündüğü gibi, zenginlikle şeref ve gücün geri geleceğini düşündüklerini belirtmektedir (Abadinsky, 1991: 208).

Ekonomik bir teşebbüs olmaya başlayan yeni mafya, piyasalara girmeye başlamış ve ekonomik amaçlarına ulaşmak için şiddete başvurmaktan çekinmediği için, mafya olmayan rakiplerine nazaran önemli avantajlara

sahip olmuştur. Yeni mafyanın uyguladığı şiddet, eski mafyanın uyguladığı şiddetle kıyaslanamayacak ölçüde artış göstermiştir. Yeni mafya, yasal piyasalar ile yasadışı eroin ve kokain piyasasına girebilmek için gereken sermayeyi sağlayabilme yolunda, adam kaçıma ve soygun gibi eylemlere başvurmaktan da çekinmemiştir. Yeni mafyanın içinde yer alan gruplar arasında yaşanan rekabet nedeniyle, söz konusu grupların birbirlerine karşı şiddete başvurduğu da gözlenmiştir. Ayrıca, yeni mafya, eski mafyanın benimsemediği güvenlik görevlilerinin, yargı mensuplarının ve siyasetçilerin öldürülmesi işine girmekten de çekinmemiştir. Eski mafya, kendisini otorite sahibi ve devletin yedeği olarak gördüğü için belli değerlerin korunması ve saygı gösterilmesine büyük önem vermekte, bu açıdan da otoritenin simgesi sayılan kamu görevlilerinin öldürülmesine karşı çıkmaktaydı (Abadinsky, 1991: 209).

Yeni mafyanın örgütsel yapısının ne olduğu konusunda yazarlar arasında bazı görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Arlacchi, yeni mafyanın Sicilya ve Calabria bölgesinde (Calabria bölgesinde mafya "Ndrangheta" olarak da adlandırılmaktadır) "cosca" denilen birlikler şeklinde örgütlendiğini ve yaklaşık otuz üyesi bulunan her bir "cosca"nın içerisinde birbirine kan bağı ile bağlı akrabaların oluşturduğu çekirdek bir yönetici kadrosunun bulunduğunu ifade etmektedir. Yazara göre, "cosca" içerisinde önemli ilişkiler ve bağların bulunmasına rağmen, "cosca"nın resmiyet kazanmış bir yapısı bulunmamaktadır. Ancak, Buscetta adlı itirafçı bir mafya başı, "cosca" içerisinde seçimle oluşan bir liderlik ve hiyerarşik bir yapı bulunduğunu ve "cosca"lar arasındaki ilişkileri on iki kişiden oluşan bir komisyonun düzenlediğini ifade etmektedir (Abadinsky, 1991: 209).

Yeni mafya içerisinde bulunan "cosca" şeklindeki birlikler, eski mafyanın aksine, hükümetlerle bağlantı kurarak siyasi bir güç de elde etmiştir. "Cosca"lar, seçimler sırasında birbirleri arasında dayanışmaya gitmişler ve kendi adaylarının seçilmesi yönünde gayret göstermişlerdir (Abadinsky, 1991: 210).

1.3. Yeni Mafya ve Camorra ile Amerikan Organize Suçları Arasındaki İlişki

Yeni mafya ve aşağıda anlatılacak yeni Camorra ile Amerikan organize suçları arasındaki temel ilişki; eskiden beri süren eroin ilişkisi ve son zamanlarda görülmeye başlanılan kokain alışverişidir. Eski mafya, "şeref ve haysiyet" kavramına odaklaştığından, zamanını ve enerjisinin büyük kısmını, rakiplerine karşı hâkimiyet kurma çabası ile harcamıştır. Yine

eski mafya, gelirinin büyük kısmını hayvancılık ve tarım yaparak elde ettiğinden, uyuşturucu kaçakçılığı yapmaya yeterli sermayeyi de kazanamamıştır. Bununla beraber, yeni mafya, kendisini hiçbir kültürel kısıtlama altında görmemiş ve büyük çaplı uyuşturucu kaçakçılığı için gerekli sermayeyi inşaat sektöründen temin etmiştir (Abadinsky, 1991: 211-212).

Amerika'da faaliyet gösteren İtalyan-Amerikan organize suç grupları, özellikle uyuşturucu trafiğinde kullanılmak üzere yoğun bir emek ihtiyacı duymakta, anılan ihtiyacı ise Güney İtalya'dan karşılamaktadır. Arlacchi'ye göre, Güney İtalya'da faaliyet gösteren Mafya ve Camorra grupları, riskli ve şiddet kullanmayı gerektiren işlere gözünü kırpmadan girebilen insanların çokluğu nedeniyle, insan kaynağı sıkıntısı çekmemektedir. Yazar, gençler arasındaki yaygın işsizliğin ve kent hayatının istihdam sorununu kötüleştirdiğini ifade ederek, suç faaliyetine katılım arzının sürekli olarak arttığını ifade etmektedir (Abadinsky, 1991: 212).

1960'lı yılların başından itibaren, Güney İtalyan suç organizasyonları arasında köklü sorunlar ortaya çıkmış ve organize suç gruplarının "Büyük Savaş" olarak adlandırdıkları büyük bir mücadeleye girişilmiştir. Suç organizasyonları arasındaki mücadele, 1980-1983 yılları arasında yeniden kızışmış ve oluşan kavga sonucu beş yüzden fazla yeni mafya elemanı hayatını kaybetmiştir. Bu kavgaya karıştığı belirlenebilen suç organizasyonları elemanları, Mussolini'nin ilk yıllarında olduğu gibi tutuklanmış ve mahkemeye sevk edilmiştir. Anılan tarihlerde, birçok mafya başı da Güney İtalya'dan Amerika'ya kaçmıştır. 1980'li yıllarda Amerika'ya girmek de kolaylaşmıştır. Çünkü 1980'li yıllardan itibaren Amerika, Güney ve Doğu Avrupalılara karşı uyguladığı ayrımcılık politikasından vazgeçmiştir. Suç organizasyonları arasındaki mücadelede yoğun bir şekilde şiddete başvurulması, organize suç sanıklarının kitlesel olarak yargılanması ve Amerika'daki suç emeğine karşı duyulan ihtiyaç, Amerika'ya yönelik göç talebini daha da artırmıştır. Amerikan güvenlik görevlileri, İtalya'dan gelen yeni göçmenlerin, diğer göçmenler gibi, Amerikan toplum yapısı içinde eritilebileceğini düşünmüştür. Ancak İtalya'dan yeni gelen göçmenler, Sicilya'daki aileleriyle bağlarını koparmamışlar ve Amerika'da müstakil organize suç grupları kurmuşlardır (Abadinsky, 1991: 212).

2. Camorra

Yukarıda görüldüğü üzere, mafyanın bir organizasyon mu yoksa bir yaşam tarzı mı olduğu konusunda yazarlar arasında bazı anlaşmazlıklar

bulunmaktadır. Ancak, "camorra" dan bahsedilince bütün yazarlar onun bilinçli şekilde oluşturulmuş bir suç organizasyonu olduğu hususunda ittifak hâlinindedir. "Camorra" kelimesi, Kastilya dilindeki "kamora" kelimesinden türetilmiş olup "mücadele" anlamını taşımaktadır. Bu kelime ilk defa İspanyolların İtalya'yı işgal ettikleri dönemde, Napoli bölgesinde kullanılmıştır (Abadinsky, 1991: 16).

Ancak, "camorra" adlı suç organizasyonunun İtalya'da ne zaman kurulduğu konusunda yazarlar arasında bazı görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Baskın görüşe göre, Sicilya'nın, İspanya'nın hâkimiyeti altında bulunduğu XIX. yüzyılın ilk yıllarında, İspanyolların Sicilya'da kurdukları cezaevlerinde, "camorra" doğmuştur. "Camorra" adlı suç organizasyonu, önceleri sadece cezaevlerini kontrol ederken, daha sonra tüm Napoli kentini kontrolü altına almıştır. "Camorra" suç grupları sıkı kurallara oldukça bağlı, merkezi ve hiyerarşik bir yapıda örgütlenmiştir. McConaughy, "camorra"nın tarihi hakkında şunları söylemektedir: "Camorra, Napoli kentinde, organizasyon olarak en ince detayları düşünülerek sıkı bir şekilde örgütlenmiş ve organizasyon yapısını gizli tutmamıştır. Anılan suç organizasyonu, etkin bir şekilde hâkimiyet kurabilmek için Napoli kentini on iki bölgeye ayırmış ve anılan bölgelerin her birinde de alt bölgeler oluşturmuştur. "Camorra", Napoli kentinde hırsızlık ve diğer kazanç getirci suçları yoğun olarak işlemiş, bunun yanında yaygın bir şekilde haraç toplama faaliyetine girişmiştir. "Camorra" mensupları, kiralık katil olarak da faaliyet göstermiştir. Bunun yanında, "camorra" mensupları keyfi olarak adama öldürme faaliyetlerine de girişmiştir. Örneğin, bir "camorra" mensubu, bir arkadaşının cinayet talebini, sırf güç gösterisi yapmak için ücretsiz olarak yerine getirmiştir (Abadinsky, 1991: 17).

Ianni'ye göre, "camorra", polisten daha etkin bir şekilde organize olmuş ve kendi hukukunu oluşturmuştur. Yazara göre, Napoli'nin, İspanya'nın sömürgesi olduğu dönemlerde İspanya Kralı, güç kazanmaya başlayan İtalyan devrimcisi Garibaldi'yi etkisiz hale getirmek için "camorra"ya polis yetkilerini tanımış ve "camorra"nın hâkimiyetinde olan mensuplarını affetmiştir. Bu dönemde "camorra", Napoli'de yalnızca fiili olarak değil, yasal olarak da polis gücünü oluşturmuştur. Güney İtalya'nın, bu arada Napoli'nin de İtalya ile birleşmesinden sonra, "camorra", devrimci Garibaldi ve onun kırmızı gömlekliler adamlarına kucak açmış ve Garibaldi'nin başarılı olduktan sonraki dönemlerinde gücünü zirveye çıkarmıştır. 1880-1900 yılları arasında "camorra" öyle bir güç kazanmıştır ki, istemedikleri adaya seçimlerde tek bir oy bile çıkartmamışlardır. Ancak "camorra"nın gücü, 1900'lü yıllardan sonra hızla azalmıştır. "Camorra"nın günümüzde

önemli siyasi bağlantıları bulunmasına rağmen, mafyanın Batı Sicilya'daki veya "Ndrangheta"nın Güney Calabria bölgesindeki gücü oranında Napoli'de gücü bulunmamaktadır (Abadinsky, 1991: 18).

Serao'ya göre, "camorra", mafyanın tersine, oldukça yüksek seviyede organize ve disiplinlidir. Yazara göre, "camorra" mensuplarının unvanları şu şekildedir: "Birim başkanına capo'ntrine, alt bölge başkanına capo in testa, alt bölge başkanlarına nezaret eden ve bunların başı olan kimseye ise capi'ntrini denilir. "Camorra"nın en düşük statüde bulunan elemanı ise 'picciuatto' olarak adlandırılır. Picciuatto olmak için gözü kara bir yapıya sahip olma şartı aranmakta ve bu sifata sahip kimseler, masum insanlara karşı vahşi ve acımasız bir şekilde suç işleyerek gözlerinin kara olduğunu ispatlamaktadır." Serao, picciuatto'nun "camorra"nın sosyal yapısında herhangi bir yerinin olmadığını bildirmektedir. Picuatto'lar, geçimlerini hırsızlık yaparak, başka insanları dolandırarak temin etmekte, ancak kazancından belli bir pay veya yüzdeyi "camorra"ya vermek yükümlüğü altında bulunmaktadır. Serao, sosyal toplantılara yalnızca camorrist sifata sahip kimselerin katılma haklarının bulunduğunu, picciuatto'nun, camorrist sifasını kazanmadığı için toplantılara katılma hakkına sahip olmadığını ifade etmektedir. Yazara göre, bir cezaevinde picciuatto ve camorrist beraber bulunurlarsa; picciuatto, camorrist'in yatağını yapmak ve onun hizmetinde bulunmak zorundadır. Bunun yanında picciuatto, "camorra"ya üye olmayan mahkûmlardan haraç toplamak ve cuntaiuola olarak adlandırılan Camorra saymanına topladığı haracı vermek zorunluluğu altında bulunmaktadır. Cuntaiuola'da her cumartesi günü, o hafta toplanan haracı kalem kalem gösteren bir ödemeler dengesi hazırlayarak camorrist'e sunmaktadır. Camorrist ise, saymana talimat vererek toplanan paraların bir kısmının kendi eşine ve çocuklarına gönderilmesini rica etmektedir. Bir başka deyişle, camorrist'in eş ve çocukları, camorrist özgür olsaydı yararlanacağı "camorra hakkı" denilen paradan, camorrist hapisanede olsa bile yararlanmaktadır (Abadinsky, 1991: 18).

"Camorra"da, çok düşük statülü picciuatto'nun da altında "batista" denilen ve "camorra"nın faaliyetlerine yardım eden başka kimseler de bulunmaktadır. Batista sıfatlı kimseler, örneğin zengin kimselerin evlerini iyi bildikleri için, anılan evlerin soyulması için plan hazırlayarak "camorra"ya yardımcı olmaktadır. Bu konuda son olarak, "camorra" mensuplarının çaldıkları malları ikinci el piyasada satmak için, özel muntikalarının da bulunduğunu hatırlatmak yerinde olacaktır (Abadinsky, 1991: 18).

"Camorra" elemanları ile eski mafya elemanlarının giyim ve davranış tarzları arasında önemli ölçüde farklılıklar bulunmaktadır. Eski mafyanın

başları bile giyimlerinde ve konuşmalarında son derece mütevazı bir tutum takınmışlardır. Buna karşın, camorrist bir kişinin giyim ve yürüyüş tarzı, her dönemde bir sinema aktörünü andıracak tarzda fiyakalı olmuştur. Eski mafya ile "camorra" mensuplarının giyim ve yürüyüş tarzı öyle farklılıklar taşımaktadır ki, sıradan bir vatandaş bile, organize suç grupları elemanlarının giyim ve yürüyüş tarzına bakarak, o kimsenin hangi organize suç grubuna dahil olduğunu bilebilmektedir (Abadinsky, 1991: 19).

İtalya'da 1912 yılında görülen "Cuocolo Davası"ndaki bir tanığın ifadesi, bütün "camorra" hiyerarşisinin çökmesine neden olmuştur. Abadinsky, "camorra"nın oldukça sıkı bir hiyerarşik yapıya sahip olması nedeniyle, Cuocolo Davası'nun tüm "camorra" hiyerarşisini dağıtmaya yettiğini ve bu davadan sonra "camorra"nın bir daha kendisini toparlayamadığını iddia etmektedir. Ianni, mafya gibi "camorra"nın da Mussolini dönemindeki güçlü devlet otoritesi sayesinde bastırıldığını iddia etmektedir. McConaugh ise, "camorra"nın, Garibaldi'ye olduğu gibi, faşizme de kucak açtığını ve Mussolini döneminde "camorra" mensuplarının camorristliği bırakıp, faşist olduklarını ve yaptıkları her şeye meşru gözle bakıldığını ifade etmektedir. Günümüzde, Napoli kentinde faaliyet gösteren bazı suçlulara "camorra" mensubu denilmesine rağmen, Ianni, anılan suçluların geçmişteki "camorra" ile doğrudan bir ilintilerinin olmadığını savunmaktadır (Abadinsky, 1991: 19).

İkinci Dünya Savaşından sonra "yeni camorra"ya mal edilen şiddet olayları yüzünden Napoli kentinin başı bir türlü beladan kurtulamamıştır. "Yeni camorra"ya bağlı gruplar arasındaki sorunlar nedeniyle anılan gruplar birbirleri arasında kıyasıya bir mücadeleye girmişler ve neticede 1980-1981 yılları arasında Napoli kentinde 380 kişi hayatını kaybetmiştir. Günümüzde, yeni "camorra", insan kaynağının çoğunu cezaevlerindeki mahkûmlardan temin etmektedir. Bu konuda son olarak şu husus belirtilmelidir ki, Napoli kenti her zaman için kaçakçılık açısından önemli bir merkez oluşturmuştur. Anılan kentte yeni "camorra" grupları, narkotik madde (mafya ile müşterek hareket ederek), sigara ve diğer tüketim maddeleri kaçakçılığı ile uğraşmışlar, kumar işine girmişler, yasal veya yasadışı teşebbüslerden haraç toplamışlardır (Abadinsky, 1991: 19).

3. 'Ndrangheta

'Ndrangheta denilen diğer bir organize suç grubu, genellikle Güney İtalya bölgesinde bulunan Calabria kentinde faaliyet göstermektedir. Ancak, Calabria bölgesinde kullanılan 'Ndrangheta tabirinden kastedilen

husus, mafyanın normlarını özümsemiş, davranışını mafya normlarının yönlendirdiği 'ndranghetisti'lerin (bu grup mensuplarına verilen sıfat) sahip oldukları yüksek seviyedeki kahramanlık ve fazilettir (Abadinsky, 1991: 19).

İtalya'daki diğer organize suç grupları, devlet otoritesinin zafiyet gösterdiği durumlarda zemin bulup büyümesine rağmen, 'Ndrangheta, merkezi hükümet karşıtı siyasi görüşleri nedeniyle, her zaman için Calabria bölgesinde yaygın bir şekilde destek görmüştür. Gambino, bu konuda şunları söylemektedir: "1861 yılında yeni İtalya devleti, çekidüzen verebilmek amacıyla Calabria bölgesine asker göndermiştir. Güney bölgelerinin Kuzey İtalya ile birleşmesinden sonra güneyde hüküm süren eski ekonomik düzen (feodal yapı) yıkılmış ve çetelerin sayısı hızla artmıştır. Yeni İtalyan devletinin bilinçli olarak ekonomik kalkınma programlarında kuzey bölgelerini güney bölgelerine tercih etmesi ve güneyin gelenek ve göreneklerine karşı duyarsız kalıp, onları hakir görmesi sonucu, Calabria bölgesinde oturan insanlar, kısa sürede, yeni devlete karşı nefret duymaya başlamışlardır. Yeni İtalyan devletinin yanlış politikaları sonucu, Calabria bölgesinde oturan insanlar, çete faaliyetlerine girişmişlerdir (Abadinsky, 1991: 19-20).

Abadinsky, Calabria bölgesinde çeteleşmeye başlayan insanların, eşkiyalık ve siyasal isyanı birleştirerek, sindirilmiş köylülerden destek bulduklarını ve 'Ndrangheta'nın, köylülerin düşlerini süslediklerini ifade etmektedir. Hobsbawn ise bu görüşü kabul etmeyerek, 'Ndrangheta'nın sosyal adalete yönelik bir aksiyon politikasının olmadığını, onların daha çok reaksiyoncu yapıda politikalarının olduğunu ve mevcudu tahrip etme anlayışı üzerine icraat yaptıklarını iddia etmektedir. Yazara göre, "reaksiyoncu bir yapı içerisinde bulunan 'Ndrangheta, en ufak bir şiddete başvurmayı bile zafer olarak değerlendirmiştir. Adam öldürmek veya işkence yapmak, kişisel olarak bir kimsenin kendini güçlü hissetmesinin en ilkel yoludur. Bir çete mensubu, kendini grup içerisinde zayıf gördüğü ölçüde, kompleksini yenmek için adama öldürme veya işkence yapma gibi yöntemlere daha çok başvurur ki 'Ndrangheta mensupları, söz konusu yöntemlere yoğun bir şekilde başvurmuştur." (Abadinsky, 1991: 20).

Günümüz 'Ndrangheta'sı, yeni mafyadan önemli oranda farklılık göstermektedir (Günümüz 'Ndrangheta'sının faaliyetleri ve yeni Mafyadan farklılıkları konusunda geniş bilgi için bkz. Arlacchi, Pino, *Mafia Business: The Mafia Ethic and the Spirit of Capitalism*, Verso, London 1986).

II. ORGANİZE SUÇUN İTALYA'DAKİ GÜNCEL FAALİYETLERİ

Yukarıda da belirtildiği üzere, eski İtalyan organize suç gruplarının ataerkil ve hantal bir yapısı bulunmaktaydı. Eski İtalyan organize suç gruplarının ataerkil ve hantal görünümünden ötürü, uluslararası toplum başlangıçta anılan grupların yerel düzeyde kalacağını ve faaliyet alanının kısıtlı olacağını düşünmüştü. Ancak geçen zaman, uluslararası toplumu haksız çıkarmış; İtalyan organize suç grupları; ulusal veya uluslararası faaliyet alanlarını genişletmişler ve yabancı organize suç gruplarıyla yoğun bir işbirliği ve ilişki içerisine girmişlerdir (*Trends in Organized Crime*, Summer 1996, p. 88).

Günümüzdeki İtalyan organize suç, oldukça karmaşık bir yapı göstermektedir. İtalya'da organize suç tabiri ile kastedilen husus, Sicilya mafyası veya Cosa Nostra'sı, Neopolitan bölgesinin Camorra'sı, Calabria bölgesinin 'Ndrangheta'sı ve Apulya bölgesinin "Sacra Corona Unita" adlı suç organizasyonlarıdır. Sayılan organize suç grupları içerisinde en güçlü olanı, Sicilya bölgesinde yerleşik olan Sicilya Mafyası (Cosa Nostra) adlı suç organizasyonudur. Günümüzde, İtalyan organize suç gruplarının temel faaliyet alanını; uyuşturucu kaçakçılığı, kara paraların inşaat sektöründe yatırım yapılarak aklanması, yasadışı atık maddelerin değerlendirilmesi, silah ve mühimmat kaçakçılığı ve çeşitli alanlardaki sahtecilik teşkil etmektedir (Adamoli ve diğerleri, s. 45).

İleri bir teknoloji ve uzmanlık gerektirmediği, kara para aklama mekanizması olarak (ücret ödenmesi, makine ve hammadde alımı yoluyla) kullanıldığı, istihdam ortamı oluşturarak, o bölgenin kontrolünü ve siyasal yönlendirmeyi sağlamada önemli bir mekanizma teşkil ettiği için inşaat sektörü, organize suç grupları tarafından yaygın bir şekilde tercih edilmektedir. 1988 yılında, organize suç grupları, yasadışı atık maddelerin bertaraf edilmesi işinin önemini kavrayarak anılan işe girmeye başlamışlardır. Organize suç grupları atık değerlendirme işine, paravan şirketler vasıtasıyla girmişler ve ayrıca, söz konusu şirketler vasıtasıyla siyasi partilere, rüşvet de dağıtmışlardır. Atık maddelerin bertaraf edilmesi işini temel olarak Apulya bölgesinin Sacra Corona Unita adlı organize suç grubu yapmaktadır. Söz konusu organize suç grubu, atık değerlendirme işini yaparken gerekli durumlarda Cosa Nostra, Camorra ve 'Ndrangheta ile işbirliği yapmaktan çekinmemiştir (Adamoli ve diğerleri, s. 45).

İtalyan organize suç gruplarının, yabancı organize suç grupları, özellikle Rus organize suç gruplarıyla bağlantılı olarak gerçekleştirdikleri yeni, ve kârlı diğer bir faaliyet alanını sahtecilik teşkil eder. Organize suç

grupları, sahte doküman hazırlama işini, çok farklı amaçlar doğrultusunda gerçekleştirmekte ve kârlı bir iş alanı olarak gördükleri için tercih etmektedirler. İtalyan organize suç grupları, insan kaçakçılığı yapmak için sahte belgeler hazırlamakta; kredi kartları, sertifika, bono ve sahte banka dokümanları basmakta ve özellikle son yıllarda piyasaya, sahte ABD dolarları sürmektedirler. Organize suç grupları, sahte dolar basmak veya birer dolarlık banknotları özel bir kimyasal süreçle 100'er dolarlık banknotlar haline getirmek için yoğun bir şekilde basım sanayiine girmektedirler. İtalyan organize suç grupları, imal ettikleri sahte paraları, Rus suç organizasyonlarına satmakta, Rus suç organizasyonları da sahte paraları ya kendi ülkelerinde veya Batı ülkelerinde harcamaktadırlar. Bazen, İtalyan organize suç grupları, Rus organize suç gruplarına verdikleri sahte dolarlar karşılığında, Rus organize suç gruplarından silah ve mühimmat, uyuşturucu imali için kimyasal maddeler ve yasal piyasalara arz etmek üzere hammadde satın almaktadır. Bunun yanında, İtalyan organize suç grupları sahte mal yaparak, marka ve moda eşyaları taklit ederek imalat yapmakta ve bu ürünleri, yeni ve kârlı bir piyasa olan, Doğu Avrupa ülkelerine ihraç etmektedirler (Adamoli ve diğerleri, s. 45).

İtalyan organize suç gruplarının, uluslararası ekonomik ve mali faaliyetlerindeki aracılık konumuna bağlı olarak İtalya'da gelişmeye başlayan yasadışı silah ve mühimmat kaçakçılığı, hemen bütünüyle organize suç gruplarının özellikle 'Ndrangheta'nın elinde bulunmaktadır. Özellikle bazuka, otomatik silahlar ve çok değişik amaçlı patlayıcılar gibi tehlikeli silah ve mühimmat, yabancı ülkelerin ithalat-ihracat firmalarının yardımıyla eski Yugoslavya'ya ait ülkelerin silah ve mühimmat depolarından elde edilerek İtalya'ya sokulmuştur (Adamoli ve diğerleri, s. 45-46).

III. MAFYA GİZEMİNİN AMERİKA'DAKİ KÖKENİ

Bu kısımda, organize suç gruplarından yalnızca mafyanın Amerika'daki kökeni üzerinde durulacaktır. Mafya gizeminin Amerika'daki kökeni üzerinde durulmasının nedeni, bir kısım İtalyan organize suç ailelerinin XX. yüzyılın başlarında Amerika'ya göç ettiği iddiasıdır. Aynı bir incelemenin konusunu teşkil ettiği ve bu çalışmanın hacmini genişletmek için kuşkusuz mafya tabirinden çok daha geniş anlamı olan organize suçun, Amerika'daki tarihçesi ve güncel faaliyetleri üzerinde durulmayacaktır. (Organize suçun Amerika'daki tarihçesi ve güncel faaliyetleri için bkz. Abadinsky, H., *Organized Crime*, Third Edition, Nelson-Hall, Chicago 1991).

Amerika'da mafyanın kökeninin ne olduğu hakkında bilim adamları arasında yoğun tartışmalar yaşanmaktadır. Ancak İtalyanların Amerika'ya göçmesinden önceki dönemlerde de Amerika'da, organize suçun faaliyet gösterdiği, bilim adamları tarafından kabul edilmektedir.

Amerikalı çoğu tarihçi, mafyanın gizemini belirsiz olaylara bağlamak yerine, Kuzey Amerika'da meydana gelen tarihi bir olayla ilinti kurarak açıklama eğilimindedirler. Mafyanın gizemini açıklamada dönüm noktasını teşkil eden olay şudur: "1890 yılında, Louisiana'nın New Orleans kentinde görev yapan polis şefi David Hennessey, bilinmeyen bir grup suikastçı tarafından kurşunlanmıştır. Aldığı kurşunlar sonucu ağır yaralanan Hennessey ölüm döşeginde kendisinin ya Sicilyalılar ya da Dagoes'ler tarafından vurulduğunu ifade ederek son nefesini vermiştir. Hennessey'in ölüm döşeginde söylediği sözler, o tarihlerde İtalyanların bu cinayetten sorumlu olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Hennessey'in sözüne dayanılarak on yedi İtalyan göçmen tutuklanmış ve anılan göçmenler bir Sicilya cinayet şebekesine mensup olmakla suçlanmıştır. Sanıklardan hiçbirisi (yeterli delil yokluğu nedeniyle) mahkûm edilememesine rağmen, kızgın bir kalabalık hapishaneyi yararak içeri dalmış ve sanıklardan on birini öldürmüştür." (Albanese, 1995: 233).

Hennessey suikastını aydınlatmak amacıyla Amerika ve Kanada'da birçok bağımsız araştırma yapılmıştır. Anılan araştırmalar, birbirinden bağımsız olarak yapılmasına rağmen hepsinde şu ortak sonuca ulaşılmıştır: Hennessey cinayeti, New Orleans'ın iskele bölgesini kontrolleri altında tutan Matrangas ve Provenzanos adlı iki İtalyan ailenin rekabeti sonucu işlenmiştir. Hennessey, anılan rekabette Provenzanos ailesini desteklemiş ve onun tarafgir tutumu Matrangas ailesini tahrik etmiş, bunun sonucunda da anılan aile, Hennessey'e suikast düzenlemiştir (Albanese, 1995: 233).

Kuşkusuz, Amerika'da hiçbir zaman bir Sicilya cinayet şebekesi mevcut olmamıştır. Ancak Amerikan kamuoyu, 1800'lü yılların sonuna doğru Kuzey Amerika bölgesine binden fazla sabıkalı İtalyanın göç ettiğine inanmıştır. Bununla birlikte, yukarıda bahsedilen on bir sanığın hapishanede öldürülmesi üzerine olay hakkında yapılan soruşturma sonucu, kamuoyunda geçerli olan düşüncenin doğru olmadığı sonucuna varılmıştır. Çünkü Amerika'ya göçmen olarak gelen İtalyanlar hakkında yapılan araştırmalarda, göçmen İtalyanların yalnızca üç yüzünün küçük suçlardan dolayı sabıka kaydına rastlanmış ve sabıkalıların toplamının, çoğunlukla İtalyan kökenlilerin yerleştiği New Orleans kentinin nüfusuna oranı, %1'den daha aşağı bulunmuştur. Buna rağmen Hennessey cinayetindeki

sanıkların tabiiyeti ve 1800'lü yılların sonuna doğru İtalyan göçmenlerin Kuzey Amerika'ya akını yüzünden Amerikan toplumu, İtalyan göçmenlere karşı nefret duyguları beslemeye devam etmiştir (Albanese, 1995: 233).

Amerikan toplumunun İtalyan göçmenlere karşı beslediği nefret duygusu, kolay kolay kaybolmamıştır. Dil sorunu ve Sicilyalı göçmenlerin sır saklamayı sevme özelliği, halkta, İtalyanların suçla uğraşan "gizli bir toplum" olduğu inancını yeşertmiştir. Birçok tarihsel araştırma, İtalya'nın ulusal sınırlarını aşan merkezi bir mafya organizasyonunun bulunduğunu belgeleyememesine rağmen, yukarıda bahsedilen New Orleans'taki cinayetten sonra, organize suçun, Amerika'da ilk defa Kuzey Amerika'da mı doğduğu veya anılan bölgeye ithal mi edildiği veya Sicilya mafyası benzeri bir modelle mi yapılandığı konusunda yoğun tartışmalar yaşanmış ve yaşanmaya da devam etmektedir (Albanese, 1995: 233).

Hennessey suikastından sonra, Amerikan basını, anılan suikastın sorumlusu olarak İtalyan suçluları göstermek üzere "mafya" tabirini kullanmış, İtalyan kökenlilerin oturduğu bölgelerde görülen haraç olayını da "karanlık el" kavramıyla ifade etmiştir (Wickman-Whitten, 1980: 245).

IV. SİCİLYA MAFYASININ TÖRESİ VE ORGANİZE SUÇ GRUPLARI İLE MÜCADELENİN ZORLUKLARI

Sicilya mafyasının töresi, bir başka deyişle örf ve âdeti; organize suç grupları ile mücadelenin zorlukları şeklindeki iki farklı konunun aynı başlık altında toplanmasının nedeni, Sicilya mafyasının töresine, daha somut bir deyimle suç organizasyonlarının, elemanlarından işlerini yaparken istedikleri davranış kalıplarına bakarak, organize suç ile mücadelenin ne kadar zor olduğunu açık bir şekilde gösterebilmektir. Ayrıca, Sicilya mafyasının örf ve âdetinin organize suçla mücadeleyi zorlaştırmasının yanında, organize suçun kendine özgü niteliklerinin de organize suçla mücadeleyi zorlaştırdığı unutulmamalıdır.

Organize suçla mücadelenin en önemli zorluklarından birini, suç organizasyonlarının faaliyetlerinde "susma" kuralını benimsemiş olmaları teşkil eder. İşte bu kural nedeniyle, organize bir suçlu ile profesyonel bir suçlu arasında kolaylıkla bir ayırım yapılabilmektedir. Örneğin, profesyonel bir hırsız yakalandığı zaman bütün geçmişini her türlü detayı ile anlatabilmesine rağmen, organize bir suçlu geçmişi hakkında en ufak bir ipucu vermekten özenle kaçınır. Feodal bir yapı içerisinde bulunan organize suç elemanlarının karşılıklı hak ve yükümlülüklerini düzenleyen bir sistemin

olması nedeniyle, çete elemanları, bağlılık, güven ve gizlilik duygusuna, dolayısıyla susma anlayışına her şeyden daha fazla önem vermektedir. Susma kuralı her türlü kişisel menfaatin üzerindedir. Örneğin Amerika'da yaşanan bir çete savaşında yaralanan ve iki gün sonra ölen çete elemanı, kendisini kimin yaraladığını söylememiş, bunun yanında yakalanan kimseler de çeşitli ceza muafiyeti vaatlerine rağmen, olaya karışan diğer failerin ismini vermekten özenle kaçınmışlardır (Wickman-Whitten, 1980: 239-240).

Bu kısımda önce, Sicilya mafyasının bir nevi töre olarak adlandırılacak "omerta" denilen ve neredeyse bütün organize suç gruplarının temel olarak benimsediği örf ve gelenekleri; daha sonra ise söz konusu gelenek ve göreneklerin fonksiyonu incelenecektir.

1. Sicilya Mafyasının Töresi

Tarihi Sicilya mafyasının örf ve âdetinin, bir başka deyişle töresinin ne olduğu tam olarak belirlenmemektedir. Bunun temel nedeni, söz konusu mafyanın yazılı kurallara sahip olmamasıdır. Ayrıca, Sicilya mafyasının örf ve âdetinin kapsamının ne olduğu konusunda da yazarlar arasında görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Ancak, anılan mafyanın örf ve âdeti ile mahkûmların örf ve âdeti arasında bir benzerlik bulunduğu, dolayısıyla, mahkûmların dünyası ile mafya mensuplarının dünyası arasında bir paralellik olduğu, yazarlar tarafından genellikle benimsenmektedir. Sicilya mafyasının, yazarlar tarafından üzerinde oydaşı yapılan örf ve âdeti, ABD Başkanı'nun Hukuk Uygulama ve Yargı İdaresi Komisyonu tarafından 1967 yılında yayımlanan bir raporda aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır:

a. Organizasyonun elemanlarına karşı sadık ol, kimsenin menfaatine karışma ve ispiyoncu olma. Bu kural, mafyanın içsel olarak düzgün bir şekilde işlemesi için temel bir kural niteliğini taşımakta; birlik, barış, mevcut yapıyı sürdürme ve işlerin gizli bir şekilde görülmesi esasına dayanmaktadır.

b. Akıllı ol; takımın üyesi ol ve kazanamayacağın bir mücadeleye girme. Bu kural ile kastedilen husus, yapılan yasadışı işlerin güvenli, sakın, gizli ve kârlı bir şekilde yürütülebilmesi için kolektif olarak akılcı bir şekilde davranılmasıdır. Bu kural, kişinin özel yaşamını da kapsayacak şekilde genişletilmekte ve en düşük statüde olsa bile bir suç organizasyonu elemanından, bütün zamanlarında sakın ve soğukkanlı olması beklenmektedir. Daha somut bir deyişle, suç organizasyonunun elemanı uyuşturucu

kullanmamalı, görevi başında alkol almamalı, kavgaya karışmamalı ve patronuna danışmadan önce herhangi bir suç işlememelidir. Patrona danışmanın önemini kanımca şu örnek aydınlatmaktadır: Sicilyalı bir mafya ailesinin patronu, ailenin düşük statülü bir elemanı ile sokakta yürürken bir polis memuruyla karşılaşır ve düşük statülü eleman, polisin yüzüne karşı tükürür. Patron hemen polis memurundan özür diler ve eve gidince düşük statülü elemanı böyle bir hareket yapmadan önce neden kendisine danışmadığı gerekçesiyle cezalandırır.

c. Şerefli bir insan ol. Her zaman doğru ol. Kadınlara ve senden yaşlılara hürmet et. Doğru bildiğin yoldan şaşma. Bu kuralda geçen hürmet ve şeref kavramları, kimin kime saygı ve hürmet göstereceğini, kim içeri girince ayağa kalkılacağını, günlük ilişkilerde nasıl davranılacağını ve kimlerin toplantılara katılacağını belirlemek açısından anahtar bir konumda bulunmaktadır.

d. Dayanaklı bir insan ol. Gözünü ve kulağını dört aç ve çeneni kapa; kimseyi satma. Bu kural, suç organizasyonunun elemanının, herhangi bir korkutucu veya zor durumla karşılaşınca, şikâyet etmeden ve kendisinden altta bulunan kimselere söz konusu sorunları yansıtmadan, sorunlara kendi başına katlanması ve dayanıklı olmasını ifade eder. Ayrıca bu kural gereği, suç organizasyonu patronunun, elemanına vereceği her türlü cezaya elemanın sabırla katlanması da gerekir. Bu kuralda geçen dayanıklılık kavramı, eşzamanlı olarak, kişinin yürekli ve cesur olmasını da kapsamaktadır.

e. Bir sınıfa sahip ol. Bağımsız ol. Etrafında neler olup bittiği hakkında bilgi sahibi ol. Bu kural, insanlık yararına iş görmenin aptallık olduğunu, yaptığı işin dürüst bir şekilde vergisini veren organize suç elemanının olgunlaşmayı ham olduğunu ifade eder. Bu kurala dayanarak, herhangi bir alanda çalışan organize bir suç grubu, iş alanına müdahale etmeye çalışan diğer bir suç organizasyonuna; işine karışmamasını, herkesin kendi başına ayrı bir iş tutmasının yerinde olacağını söylemektedir. Suç organizasyonları, kendi dünyaları dışındaki dış dünyayı yalan, sahtekârlık ve hile düzeni olarak algılamaktadır. Ayrıca suç organizasyonlarının elemanları, kendilerinin yolsuzluğa bulaşmış polis ve politikacılar gibi ikiyüzlü olmadıklarını, dürüst ve delikanlı olduklarını iddia etmektedir. Yine bu kural gereği, toplumu yozlaştıran bir mafya elemanı, kendisi yozlaşmış bir mafya elemanından daha değerlidir (*Organized Crime: The Code and Its Functions*, US President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice, 1967, Radzinowicz-Wolfgang, p. 337).

2. Suç Organizasyonlarının Benimsediği Örf ve Âdetin Fonksiyonu

Temelini Sicilya mafyasının attığı ve neredeyse diğer tüm suç organizasyonları tarafından benimsenen örf ve âdetin fonksiyonu, ABD Başkanı'nun Hukuk Uygulama ve Yargı İdaresi Komisyonu'nun 1967 yılında yayımladığı bir raporda şu şekilde özetlenmektedir: "Organize suç gruplarının, işlerini görürken özümstedikleri örf ve âdetin icra ettiği fonksiyon ile hukuk kurallarının icra ettiği fonksiyon arasında büyük oranda benzerlikler bulunmaktadır. Çünkü, her ikisinde de işlerin düzenli yürümesi için kişilerin ilişkileri düzenlenmektedir. Ayrıca, nasıl ki hukuk kuralları ihlal edildiği zaman ihlali yapan kişiye bir müeyyide uygulanırsa, suç organizasyonlarının örf ve âdeti de ihlal edildiği zaman ilgili kişiye bir müeyyide uygulanmaktadır. Bir suç organizasyonunun çökertilmesinden en fazla, o organizasyonun patronu zarar göreceği için patron, sürekli olarak, organizasyonun bir ferдинin menfaatine aykırı olarak yapılmış bir hareketin, bütün organizasyona yapılmış olduğu ilkesini elemanlarına aşlamaktadır. Bundan da öte patron, ailenin alt statüsünde bulunan kimselerin de, ailenin evlatları olduğunu vurgulamakta, böylelikle alt statüde bulunanların kendisine bağlılığını güçlendirmeye çalışmaktadır. Patron, himaye görevinin gereği olarak, aile elemanlarından maddi gücü yerinde olanların zayıf olanlara yardım etmesini istemekte ve elemanların birbirlerinin haklarına saygı göstermesini beklemektedir. Bu görevleri karşılığında patron, elemanlarından aşırı derecede saygı görmekte ve böylelikle ayrıcalıklı konumunu daha da güçlendirmektedir (*Organized Crime: The Code and Its Functions...*, Radzinowicz-Wolfgang, p. 342).

Suç organizasyonlarının töresi gereği, organizasyonun elemanlarının yasal otoriteye başvurması yasaklanmakta, buna karşın kendi patronlarına bağlılık, saygı ve hürmet teşvik edilmektedir. Bu şekildeki bir anlayışın, organize suç grubu içerisindeki sayıları çok az olan üst tabakanın, alt tabakayı alabildiğince sömürmesine yol açtığı açıktır. Suç organizasyonlarında liderlik mevkiinde bulunan kimseler için, üç çeşit düşman bulunmaktadır. Bunlar güvenlik görevlileri, kendi iş alanlarına girmeye çalışan yabancılar ve alt tabakada bulunan kendi elemanlarıdır. Bu üç grup düşman içinde en az tehlikeli olanı güvenlik güçleridir. Çünkü suç organizasyonlarının devlet içerisinde adamları bulunduğu için güvenlik görevlileri; suç organizasyonlarıyla uğraşmak için yeterli motivasyonu bulamamakta, suç organizasyonlarına yönelik olarak yapılan istihbarat hizmetinde yeterli bir koordinasyon sağlanamamakta ve güvenlik görevlileri, çetelerle mücadele ederken hukukun sınırları içerisinde kalmak zorunluluğunda bulunmaktadır. Ayrıca, suç organizasyonları genellikle,

liderlerini, güvenlik kuvvetlerinin takibatından koruyacak şekilde bir teşkilat yapısına sahip bulunmaktadır. Çete liderleri, yeterli delil olmadan kendilerinin mahkûm olamayacaklarını bildikleri için bu durumu olabildiğince kullanmakta ve yasal korumaların zırhı altına girmeye çalışmaktadır. Çünkü, bir çetede lider olan kimsenin otuz gün bile hapse girmesi, çetenin yaptığı her türlü işin tehlike altına girmesi sonucunu doğurabilir. Bu çerçevede, çetenin bir elemanı tarafından güvenlik kuvvetlerine, liderin aleyhine olabilecek en ufak bir bilgi verilmesi yasaklanmakta ve ihlali halinde ispiyoncu olarak adlandırılan kişiye ölüm cezası verilmektedir (*Organized Crime: The Code and Its Functions...*, Radzinowicz-Wolfgang, p. 342).

Suç organizasyonları, rakiplerini polisten daha tehlikeli olarak görmektedir. Aynı komisyona bağlı suç organizasyonları, aralarındaki rekabeti, centilmenlik antlaşması, kendi içlerindeki tahkim, yargısal süreç ve bir suç organizasyonunun diğer bir suç organizasyonunun işine müdahale etmemesi şeklindeki örf ve âdet kuralı ile sınırlandırmaya çalışmaktadırlar. Suç organizasyonları, kendi içlerindeki rekabeti bu şekilde sınırlandırırken, dışarıdan gelen yabancı rekabeti de suikast veya polise ihbar ederek önlemeye çalışmaktadırlar. Bir suç organizasyonu, kendi faaliyet alanına giren yasal veya yasadışı teşebbüslere, önce durumdan hoşnutsuz kaldığını ifade etmekte, buna rağmen, dışarıdan gelen grup işe devam ederse, o grubun elemanlarını tehdit etmekte, sakat bırakmakta veya öldürmektedir (*Organized Crime: The Code and Its Functions...*, Radzinowicz-Wolfgang, p. 343).

Bir suç organizasyonunun lider konumundaki kimseleri açısından en fazla tehlikeli olan düşman ise, o çetenin alt seviyesinde bulunan elemanlardır. Eğer suç organizasyonunun lider kadrosu yaşlı ve çetenin elemanları genç ise bu tehlike daha da artmaktadır. Yaşlı olan lider kadrosuna, liderlerin kendi arkadaşları tarafından gösterilen saygı, liderlerin kendi öz çocukları dahil, alt seviyede bulunan genç elemanlar tarafından gösterilmeyebilmektedir. Çete içerisindeki yaşlı yönetici sınıfı, genç nesli gizilgüç (potansiyel) bir tehlike olarak görmekte ve kendi konumlarını sağlamlaştırmak ve ayakta kalabilmek için gerekli savunma tedbirleri almaktadır. Bu tedbirlerden biri, bir suç organizasyonunun başının, mafyanın kurallarını hiç çekinmeden gençlere uygulayabilmesi ve gerektiği durumlarda tereddüt göstermeden silahı kullanabilmesidir. Çeşitli defalar belirtildiği üzere, mafyanın kurallarından biri, suç organizasyonunun elemanlarının, patronuna karşı dürüst, saygılı ve doğru davranması ve patronun her türlü emir ve talimatlarına şartsız olarak itaat etmesidir. İşte bu kuraldan ötürü, patron, elemanlarına karşı kullanmak üzere çok

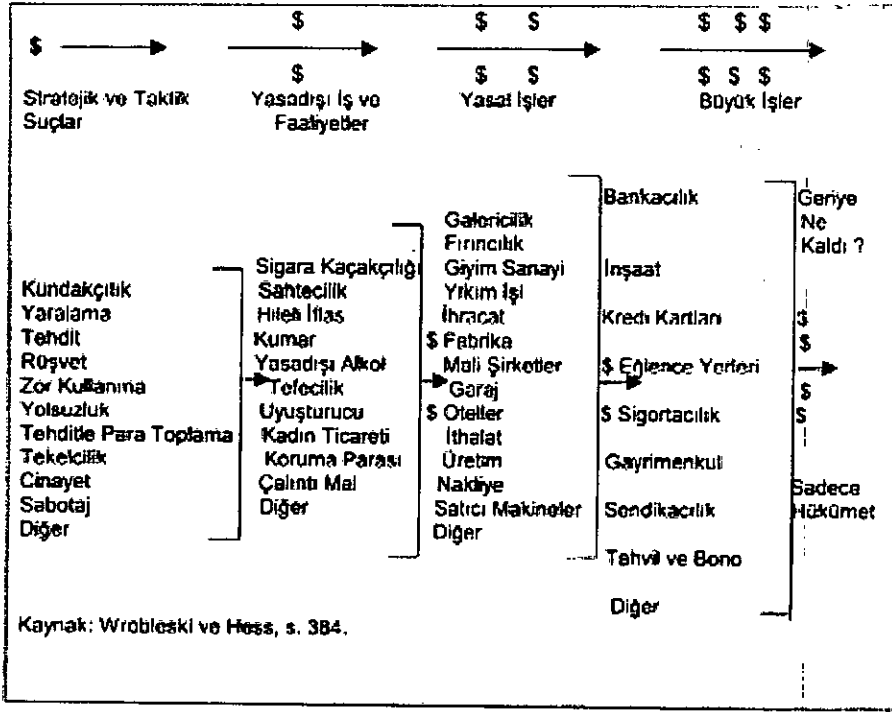
büyük yetkilerle donatılmıştır. Eğer mafyanın itaat konusunda özel kuralları bulunmayıp da çete elemanlarından normal seviyede bir saygı ve itaat beklenseydi, patronun, elemanlar üzerinde hâkimiyet kurması oldukça zorlaşır. Ayrıca, Sicilya mafyasının kuralları yazıya dökülmediğinden ve genel hatlarıyla belirlendiğinden, kuralın kapsamını ve ihlalini yalnızca patron belirlemekte ve patronun hiçbir şekilde hata yapmayacağı kabul edilmektedir (*Organized Crime: The Code and Its Functions...*, Radzinowicz-Wolfgang, p. 343).

Bir suç organizasyonuna katılan kimse, nasıl ki organizasyonun karar vericilerinin kendisine ödül vermeye yetkili olduğunu kabul ediyorsa, o organizasyonun karar vericilerinin, kendisini cezalandırmak, hatta öldürmek konusundaki yetkisini de kabul etmek durumundadır. Bu husus, suç organizasyonun işleyiş şeklinin doğal bir sonucudur. Çünkü, suç organizasyonu içerisinde yer alan kimseler, yasadışı işlerle uğraştıkları için, mağdur bile olsalar polis ve mahkemeye hiçbir şekilde başvuramazlar. Yukarıda belirtildiği üzere, suç organizasyonlarının örf ve âdeti, kişinin meşru otoriteye başvurmasını yasaklamakta, buna mukabil, organizasyonun üst kesiminde bulunan kimselerin, alt kesime karşı her türlü şiddete başvurmasını meşru saymaktadır. İşte bu kuraldan ötürü, suç organizasyonlarının patronları, alt kesimde bulunan kesimleri sürekli olarak sömürmektedir (*Organized Crime: The Code and Its Functions...*, Radzinowicz-Wolfgang, p. 346-347).

V. SUÇ ORGANİZASYONLARI İLE MÜCADELENİN ÖZEL ZORLUKLARI

Organize suçun kendine özgü iki tehlikeli niteliği bulunmaktadır. Bunlardan ilki, suç organizasyonlarının toplum katmanlarını yozlaştırması, diğeri ise infaz gücüne sahip olmasıdır. Organize suçun bu iki tehlikeli niteliği onu diğer suçlardan ayırmakta ve organize suçun demokrasiye ve ticarete bir tehlike oluşturduğunu göstermektedir (*Wroblecki-Hess*, p. 384, Passas, p. 42). Kuşkusuz, yasal teşebbüsler de kamu görevlilerini yolsuzluğa bulaştırarak ve böylece toplumu yozlaştırarak birtakım haksız çıkar elde edebilirler. Ancak suç organizasyonlarının yaptığı iş, genellikle yasalar tarafından yasaklandığı için, toplumun kesimleri (memur, gençlik, vb.) yolsuzluğa bulaştırılmadan, yozlaştırılmadan yasadışı işlerin yapılabilmesi mümkün değildir. Bu açıdan, suç organizasyonlarının toplumun çeşitli kesimlerini yozlaştırması, yasadışı işlerin yürütülmesinin olmazsa olmaz (conditio sine quo non) koşuludur. Toplumu yozlaştırmadan

Şekil 1. Suç Organizasyonlarının Faaliyet Şablonu.

kastedilen husus, sadece, kamu görevlilerine rüşvet verilmesi değildir. Toplumu yozlaştırmanın çok farklı yolları bulunmaktadır.

Suç organizasyonlarının yaptıkları yasal ve yasadışı faaliyetlerin şablonunu gösteren yukarıdaki şekil, organize suçun yozlaştıracağı sektörlerin boyutunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Organize suçla mücadelenin özel zorluklarını, organize suçun toplumu yozlaştırması ve infaz gücüne sahip olması teşkil eder.

1. Toplumu Yozlaştırma

Genellikle uluslararası boyutta faaliyet gösteren suç organizasyonları konusunda halkın son yıllarda dikkati, yolsuzluk ve toplumsal bozulma üzerine odaklanmıştır. Suç organizasyonları, yolsuzluğa bulaşmış kamu görevlilerinin yardımıyla, düzgün ve ihtiyatlı bir şekilde faaliyetlerini yürütmektedir. Bu durum yalnızca demokrasiye, artan oranda bir tehdit

oluşturmakla kalmamakta, aynı zamanda uluslararası ticari faaliyetler için de büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Ancak, söz konusu iki sorun genellikle yazarlar tarafından beraberce incelenmemiştir. Bundan da öte, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Amerikan Devletleri Organizasyonu (OAS), Avrupa Birliği (EU), Uluslararası Para Fonu (IMF) gibi kuruluşlar, sadece kamu görevlileri ile yasal iş dünyası arasındaki yolsuzluk konusuna eğilmişlerdir (Passas, 1998: 42).

Suç organizasyonlarının yolsuzluğa bulaştırma ve toplumu yozlaştırma konusunda, ABD Başkanı'nun Hukuk Uygulama ve Yargı İdaresi Komisyonu'nun yayımladığı 1967 tarihli rapor, aşağıdaki somut olaylara işaret etmektedir:

"Amerika açısından, birçok nedenlerden ötürü organize suç, en fazla kötülük saçan bir suç çeşididir. Organize suç kontrol eden kimseler, yoksul kimseleri kumara teşvik ederek, sorunlu kimselerin sorunlarına çözüm olacağı inancıyla uyuşturucu tuzağı kurarak, dürüst ve çalışkan insanlardan tehditle para sızdırarak, mali açıdan zor durumda olan kimselere yüksek faiz karşılığı para vererek, kendilerine karşı gelen insanları sakat bırakarak veya öldürerek, kamu görevlilerine rüşvet vererek zengin ve güçlü olmaktadır. Organize suç, yalnızca bir avuç kişinin birbirini yemesi olarak değerlendirilmemelidir. Organize suç, yalnızca Amerikan kurumlarını bozmakla kalmamakta, özgür bir toplumun çok önemli iki özelliği olan dürüstlük ve bütünlüğünü de tahrip etmektedir. Amerikan mafyasının liderleri ve yandaşları faaliyetlerine müdahale edilmemesini, faaliyetlerinin serbestleştirilmesini ve hukuka önem verilmemesini savunmakta ve bütün Amerikalıların haberdar olabileceği şu hususu telkin ve tavsiye etmektedirler: Hükümet satılıktır; zengin olmak istiyorsan sahtekâr ve namussuz olacaksın; dürüstlük aptallıktır; ahlak ise saflar için kurulmuş bir tuzaktır. (Wroblecki-Hess, 1990: 385).

Suç organizasyonlarının faaliyet türü; ister yasal, isterse yasadışı olsun, söz konusu faaliyetlerin temel amacı para kazanmak ve kârı en üst seviyeye çıkarmaktır. Suç organizasyonları, işlerini düzgün bir şekilde yürütebilmek için gerek yerel düzeyde, gerekse merkezi düzeyde siyaset yapan politikacıları ve güvenlik görevlilerini yolsuzluğa bulaştırmakta ve bu yönde çok para harcamaktadır. Suç organizasyonlarının, siyasetçileri ve güvenlik görevlilerini yolsuzluğa bulaştırarak ulaşmak istedikleri hedef, bir devlet boşluğu oluşturmaktır. (Wroblecki-Hess, 1990: 396). Passas'ın çarpıcı benzetmesiyle suç organizasyonlarının kamu görevlilerini yolsuzluğa bulaştırarak ulaşmak istedikleri temel erek, devletin fonksiyonlarının gizlice özelleştirilerek söz konusu fonksiyonların çetelerin eline geçmesini

sağlamaktır. (s. 43). (hangi kaynak ??? d.a.) Suç organizasyonları; polisi, yargıyı, cezaevlerini kontrollerine almak suretiyle ayakta kalıp gelişebileceklerinin bilinci içerisinde. (Wroblecki-Hess, 1990: 396).

Polisin, ceza yasalarının uygulanmasında takdir hakkının bulunması yüzünden, organize suç şebekeleri; polisleri, yolsuzluğa bulaştırılacak temel kamu görevlisi grubu olarak görmektedir. Polislerin kanunları uygulamada geniş yetkilerinin bulunmasından ötürü, organize suç şebekeleri, kendilerine belli kanunların uygulanmaması için polise büyük miktarda rüşvet vermekte en ufak bir çekince göstermemektedir. Rüşvet karşılığı, kanunu ihlal edenlerin yakalanmaması veya sorguya alınmaması, polis yolsuzluğunun yalnızca bir çeşididir (Wroblecki-Hess, 1990: 396).

Goldstein, organize suç grupları tarafından polisin yolsuzluğa bulaştırılabileceği halleri şu şekilde sıralamaktadır:

- Soruşturmanın üzerini örtmek,
- Suçun işleneceği yerlere kasıtlı olarak gitmemek,
- Şüpheli hakkında, daha az cezayı gerektirecek şekilde tutanak tanzim etmek,
- Şüphelinin, polisle mahkemede ifadesini değiştireceği konusunda anlaşma yapması,
- Ruhsat veya izin verilmesi, polisin inceleme ve uygun görmesine bağlı olan hallerde, polisin kasıtlı olarak ilgili makama yanlış rapor vermesi,
- Daha önce suç işlemiş kişilerin sabıka veya emniyet kayıtlarını değiştirmek (Wroblecki-Hess, 1990: 396).

Polisin yolsuzluğa bulaştığı durumda, bütün polis teşkilatı daha az etkin bir konuma gelecek ve dürüst polis memurları, teşkilat içerisinde kime güveneceklerini kestiremeyeceklerdir. Yine polisin yolsuzluğa bulaşması, halkın polise olan güveninin sarsılmasına da neden olacaktır. Ayrıca yolsuzluk, polisin profesyonelliğine, disiplinine ve etkinliğine önemli ölçüde tehdit oluşturur (Wroblecki-Hess, 1990: 385, 396).

Suç organizasyonları; yalnızca polisi yolsuzluğa bulaştırmakla kalmakta, menfaatleri doğrultusunda her tür kamu görevlisini, hatta yargıyı bile yolsuzluğa bulaştırabilmektedir. Suç organizasyonlarının önemli kişileri hapisaneye düşse bile, suç organizasyonları; cezaevi idaresini yolsuzluğa bulaştırabildiği için önemli adamlarına, cezaevinde konforlu bir hayat yaşatabilmektedir.

Organize suç gruplarının kamu görevlilerini yolsuzluğa bulaştırması konusunda, son olarak, şu husus da hatırdan uzak tutulmamalıdır: Herhangi bir ülke veya rejim, yolsuzluğa karşı bağımsızlığa sahip değildir. Bu açıdan, yolsuzluğa karşı alınacak olan tedbirlerin, yolsuzluğa sebep olan faktör analizine dayanması gerekir. Yolsuzluğa karşı tedbir alınma sürecinde, yolsuzluğa katkı sağlayan hiçbir faktörü yadsımamak gerekir. Örneğin, bazen yasal şirketler tarafından ödenen rüşvet; tefeciler, beyaz kadın ticareti yapanlar ve hatta büyük suç organizasyonlarının ödediği rüşvetten daha fazla zarar doğurabilir. (Passas, 1998: 42).

2. İnfaz Gücü

Organize suça özgü ikinci nitelik, organize suçun, infaz gücüne sahip olmasıdır. Suç organizasyonlarından duyulan korkunun ve sinmenin kaynağını, anılan organizasyonların infaz gücünün varlığı oluşturur. Çağcıl toplumlarda yalnızca devletin, kişiler üzerinde bir infaz gücü bulunur. Eğer devlet dışında diğer bir grup, örneğin organize bir suç grubu, devletin sahip olduğu infaz gücünü ele geçirirse, bu durum, meşru devletin hükümsüz kalmasına yol açar. (Wroblecki-Hess, 1990: 385).

Suç organizasyonlarında genellikle bir veya duruma göre daha fazla olmak üzere "infazcı" unvanlı kişi veya kişiler bulunmaktadır. İnfazcı veya infazcılarının görevi, suç organizasyonuna karşı gelen veya suç organizasyonunun isyankâr, inatçı üyelerini öldürmek veya sakat bırakmaktır. İnfazcı veya infazcılara söz konusu görevlerin verilmesinin temel nedeni, suç organizasyonunun bütünlüğünü ve işlerin düzgün işlenmesini sağlamaktır. (Wroblecki-Hess, 1990: 385).

Suç organizasyonlarının şiddet taktikleri, halkın merak ve ilgisini çekmektedir. Mafya ile ilgili satılan kitapların çokluğu veya mafya konulu filmlerin veya dizilerin yüksek seyredilme oranı, bunun en büyük kanıtıdır. Mafya konusuna yoğun ilgi gösterilmesi, halkın, kendisinin katılmadığı faaliyetleri seyrederek veya okuyarak bir tatmin sağladığını, mafya faaliyetlerini heyecanlı bulduğunu ve ima yoluyla söz konusu faaliyetlere onay verdiğini gösterir. Bir başka deyişle, mafya konusunun popüler olması, mafya karakterlerine insanlar tarafından duyulan özentinin dışa vurulması anlamına gelir. Ancak, yazarların fikrine göre, organize suçla ilgili kitap ve filmlerin popüler olması, toplumun organize suçun yalnızca varlığı konusunda bilgi sahibi olduğunu gösterir. Toplumun çok az bir kesimi, organize suçun topluma oluşturduğu gerçek tehlikenin farkına varır. (Wroblecki-Hess, 1990: 385).

3. Polis ve Organize Suç

Wrobleski ve Hess'in de isabetli olarak belirttikleri üzere, organize suç yalnızca polisin değil, bütün toplumun sorunudur. Buna rağmen halk, yanlış bir şekilde, organize suçlarla uğraşmak görevinin yalnızca polisin sorunu olduğunu düşünmekte ve polisin, çete faaliyetleriyle uğraşanların yakasına yapışmasıyla çete sorununun çözümlenebileceğini düşünmektedir. Halbuki, yalnızca polisin çabasıyla çetelere karşı etkin bir şekilde mücadele verilebilmesi mümkün değildir. Çetelere karşı etkin bir şekilde mücadele verilebilmesi için vatandaşın yardımına ihtiyaç duyulmakta ve yargı ile siyasetin yolsuzluğa bulaşmamış olması gerekmektedir. (Wrobleski-Hess, 1990: 397).

Wrobleski ve Hess, güvenlik görevlilerinin organize suçlarla mücadele esnasında karşılaştıkları özel zorlukları şu şekilde sıralamaktadır:

- Vatandaşların işbirliğinin olmaması,
- Organize suç elemanlarının benimsedikleri örf ve âdet kuralları gereği güvenlik görevlilerine bilgi vermemeleri,
- Suç organizasyonlarının sahip oldukları inanılmaz zenginlik, güç ve organizasyon yapıları,
- Diğer kamu görevlilerinin, siyasetçilerin, yargı personelinin ve ceza infaz görevlilerinin yolsuzluğa bulaşmaları. (Wrobleski-Hess, 1990: 397).

Organize suçlarla mücadele esnasında karşılaşılan sorunlardan en ciddi olanı, vatandaşların, polisle işbirliği yapmaması ve polise yardım etmemesidir. Bundan da öte, vatandaşlar, polise yardımcı olmak şöyle dursun, birçok vatandaş, yasadışı işlerle uğraşarak, örneğin yasadışı kumar oynayarak, çalıntı veya korsan mal alarak, uyuşturucu madde satın alarak, suç organizasyonlarının ihtiyaç duydukları sermayeyi sağlamakta ve onların büyümesine yardım etmektedir. Bu çerçevede, organize suçlara karşı mücadelede başarı kazanılmasının, büyük oranda halkın desteğinin alınmasına bağlı olduğu açıktır. (Wrobleski-Hess, 1990: 397-398).

KAYNAKÇA

- Abadinsky, Howard, *Organized Crime*, Third Edition, Nelson-Hall Inc., Chicago 1991.
- Adamoli Sabrina, Nicola Di Andrea, Savona U. Ernesto, Zoffi Paola, *Organized Crime Around the World*, HEUNİ, Helsinki 1998.
- Albanese, S. Jay, "Organized Crime: The Mafia Mystique" *Criminology* adlı kitabın içerisinde yayımlanmıştır. Editör: Joseph F. Sheley, Second Edition, Wadsworth Publishing Company, 1995.
- Arlacchi, Pino, *Mafia Business: The Mafia Ethic and the Spirit of Capitalism*, Verso, London 1986.
- Cressey, R. Donald, *Criminal Organization Its Elementary Forms*, Heinemann Educational Books (HEB), London 1972.
- Dursun, H., *Organize Suça Genel Bir Bakış*, DPT Yayınları, Ankara 2001.
- Passas, Nicos, "A Structural Analysis of Corruption: The Role of Criminogenic Asymmetries", *Transnational Organized Crime*, Volume 4, Spring 1998, Number 1.
- President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice, *Organized Crime: The Code and Its Functions*, 1967, Editör: Leon Radzinowicz & Mavin E. Wolfgang, Basic Books, 1971.
- Wickman, Peter-Phillip Whitten, *Criminology Perspectives on Crime and Criminality*, D. C. Health and Company, 1980.
- Wroblewski, M.-Henry Hess-M. Karen, *Introduction to Law Enforcement and Criminal Justice*, Third Edition, West Publishing Company, 1990.